

PARTICIPAREA DIVIZIEI 3 INFANTERIE DIN PITEȘTI LA MANEVRELE DE LA CINCU DIN TOAMNA ANULUI 1943

CORNEL CARP

În vara anului 1943, bătălia de la Kursk-Ohrel desăvârșea marea cotitură în desfășurarea celui de-al doilea război mondial pe principalul teatru de operațiuni militare din Europa, marcând falimentul strategiei ofensive germane și trecerea definitivă a inițiativei strategice în mâinile Înalțului comandament sovietic. Contraofensiva declanșată de Armata Roșie în zona Kursk-Ohrel s-a transformat apoi într-o ofensivă generalizată ale cărei componente principale au fost operațiile Kalinin – ce marca începutul eliberării Bielorusiei, Briansk și Dombass, în urma cărora trupele sovietice au înaintat pe un front de peste 450 km. La 30 septembrie 1943 Niprul fusese atins de trupele frontului Voronej. Trupele germane și aliații lor au fost constrânse la o permanentă retragere. La acea vreme, mareșalul Antonescu își exprima fără rezerve îngrijorarea față de evoluția situației fronturilor și în aceeași măsură scepticismul în ceea ce privește șansa echilibrării raporturilor de forțe.

Deciziile politico-militare ce urmau a fi luate în perioada următoare, cu consecințe grave pentru situația României, tindeau tot mai mult spre crearea cadrului necesar ieșirii României din război și trecerea de partea Națiunilor Unite. Demersurile diplomatice ce se făceau pe diverse canale cu marile puteri din coaliția antinazistă aveau fie girul mareșalului, fie se desfășurau sub directă conducere a Ministerului Afacerilor Externe. Obiectivul principal era semnarea armistițiului în condiții favorabile pentru statul român și trecerea de partea Națiunilor Unite. Măsurile politice amintite mai sus au fost completate cu măsuri militare, ale căror scopuri erau pregătirea trupelor din interiorul țării pentru a riposta la eventualele atacuri determinate de această decizie, cât și, la un nivel mai mare, întărirea operațiunii de acoperire a granițelor de vest ale țării.

Un rol deosebit de important, în contextul deciziilor militare l-a avut organizarea manevrelor de la Cincu din luna noiembrie 1943. Misiunea de a pregăti și prezenta temele tactice propuse a fost dată, din ordinul expres al

mareșalului Diviziei 3 Infanterie din Pitești.

Cel puțin două au fost motivele pentru care acestei mari unități i-a revenit dificila misiune. Retrasă de pe front în toamna anului 1941, după ce participase la luptele pentru eliberarea sudului Basarabiei și la operația de cucerire a Odesei, divizia a fost cantonată în garnizoanele de reședință. În perioada celor doi ani ce trecuseră de la revenirea în țară s-au făcut eforturi mari pentru a se recupera pierderile mari în tehnică de luptă, armament individual și efective avute pe timpul primei campanii. Pe de altă parte mareșalul Ion Antonescu, el însuși comandantul acestei divizii între anii 1934-1937, îi acordase excelente calificative pentru modul cum acționase pentru lichidarea rebeliunii legionare din luna ianuarie 1941.

Divizia 3 Infanterie nu era la prima activitate de acest gen. În anul 1938 a mai organizat o manevră tot în zona Cincu, iar pe timpul operației Odessa, aflată sub comanda generalului Șteflea în rezerva generală, a organizat în luna octombrie 1941 o aplicație pe timp de noapte cu rezultate unanim apreciate de participanți.

La 5 august 1943 ordinul transmis la divizie prevedea ca aceasta, cu efectivele complete, întărită cu o Escadrilă de aviație bombardament Stukas, un batalion de care de luptă și un divizion de artilerie grea moto să execute mobilizare generală. Urma deplasarea în zona Cincu unde va pregăti și prezenta două aplicații de luptă demonstrative. Acestea urmau să fie prezentate în două serii, începând cu 1 octombrie 1943, fiecare dintre ele fiind asistate de 140-150 de colonei și generali, comandanți de unități, mari unități și comandamente.

Temele aplicațiilor au fost stabilite de Direcția manevrelor din Marele Stat Major în acord cu comandantul diviziei. Acestea, zona de desfășurare, cât și intervențiile făcute de mareșalul Ion Antonescu pe timpul prezentării lor au evidențiat scopul politico-militar urmărit: dislocarea unor mari unități cu efective de război în zona Făgăraș-Sighișoara pentru acoperirea frontierei de stat vremelnice cu Ungaria. Cum la acea vreme atât România cât și Ungaria erau aliații Germaniei, iar aceasta dispunea încă de suficiente resurse pentru a rezista, și spera încă în câștigarea războiului, scopurile militare evidențiau faptul că se lua în calcul la modul cel mai serios, încă din toamna anului 1943 posibilitatea trecerii României în tabăra Națiunilor Unite.

Manevrele erau compuse din cinci momente distincte, astfel:

1. Lupta pentru recunoașterea avangardei inamicului – exercițiu executat cu muniție de manevră și focuri de artilerie marcate cu petarde.
2. Angajarea luptei cu inamicul de către grupări de forțe din primul eșalon – exercițiu cu focuri reale de infanterie și artilerie.
3. Trecerea la ofensivă de pe baza de plecare, sprijinită cu care de asalt și o escadrilă de aviație de bombardament Stukas.

4. Trecerea la apărare a diviziei din contact nemijlocit cu inamicul – exercițiu marcat, de asemenea, cu focuri reale de infanterie și de artilerie.

5. Consolidarea apărării și executarea unui contraatac cu eșalonul doi de divizie.

După mobilizare, încheiată la data de 1 septembrie, divizia s-a deplasat în zona de aplicații. Atât mobilizarea cât și deplasarea, dar în mod deosebit executarea temelor tactice s-au constituit într-o misiune extrem de dificilă. Atât artileria grea, cât și escadriila Stukas au folosit bombe reale pentru distrugerea cazematelor și amenajările genistice ce marcau inamicul.

Comandant al diviziei fusese numit în urmă cu două luni generalul de brigadă Corneliu Calotescu, revenit la comanda trupei după ce fusese timp de trei ani guvernatorul nordului Bucovinei, ofițer de excepție al armatei române, distins cu ordinul „Mihai Viteazul“ în primul război mondial, își făcuse stagiul de comandă în cadrul diviziei, parcurgând toate funcțiile de la comandant de pluton la cea de comandant de divizie. El era secondat de un excelent stat-majorist, cu o mare experiență tactică, șeful de stat major al diviziei, locotenentul-colonel Marin Ionescu.

Manevra dura 8 zile pentru fiecare serie. În seria a doua au participat regele Mihai și mareșalul Ion Antonescu. Acesta din urmă a declarat cu acest prilej că, în eventualitatea terminării războiului, armata română va reveni în țară prin Ardealul de Nord. Pentru organizarea și prezentarea manevrelor s-a primit un sprijin nemijlocit din partea Corpului 7 Armată comandat de generalul Florea Mitrănescu, cu sediul la Sibiu.

Au participat următoarele unități și subunități:

- comanda diviziei și subunitățile de comandament.
- Regimentul 1 vânători „Principele moștenitor Ferdinand“ din Pitești.
- Regimentul 4 Dorobanți Argeș-Pitești.
- Regimentul 30 Dorobanți Muscel-Câmpulung.
- Regimentul 6 Artilerie din Curtea de Argeș.
- Regimentul 15 Artilerie din Călărași.
- 1 escadron de cavalerie.

În total efectivele s-au cifrat la numărul de 15.000 de ostași. Din partea Marelui Stat Major a răspuns de organizarea și desfășurarea manevrelor generalul Ilie Ștefla, fost comandant al diviziei în luptele din anul 1941. Toți participanții au subliniat că au fost singurele manevre organizate de către o mare unitate la nivel național cu efective complete la război și cu trageri reale. De asemenea, ei au apreciat cu calificativul maxim calitatea acestor manevre. Regele Mihai și mareșalul Ion Antonescu au adus mulțumiri tuturor ostașilor.

Ideile exprimate pe timpul desfășurării exercițiilor au evidențiat preocupările factorilor militari de decizie pentru întărirea apărării granițelor de vest ale țării, dar și pentru ducerea mai departe a acțiunilor ofensive care să

elibereze teritoriul pierdut în urma Dictatului de la Viena. În acest context se evidențiază cu claritate faptul că opțiunea mareșalului Ion Antonescu și a celor din anturajul său privind ieșirea României din război și trecerea de partea Națiunilor Unite, nu mai era demult o posibilă alternativă, ci se contura ca singura soluție de salvare a țării.